

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 listopada 2021 r.

Pozycja 162

POSTANOWIENIE

z dnia 20 października 2021 r.

Sygn. akt Ts 112/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki – przewodniczący
Michał Warciński – sprawozdawca
Julia Przyłębska,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 23 marca 2021 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej syndyka masy upadłości [...] Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w P.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 5 sierpnia 2020 r. (data nadania) syndyk masy upadłości [...] Sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w P. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił o stwierdzenie, że art. 134 ust. 1a zdanie drugie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228, ze zm.; dalej: prawo upadłościowe), „rozumiany jako nieprzyznający syndykowi prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza, wydane na podstawie art. 134 ust. 1a zd[anie] [pierwsze], w sytuacji, gdy postanowienie to zostało wydane w wyniku rozpoznania wniosku syndyka”, jest niezgodny z art. 78 zdanie pierwsze Konstytucji.

2. Zdaniem skarżącego zakwestionowany w skardze konstytucyjnej przepis, przez to, że nie przyznaje syndykowi prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza, wydane na skutek rozpoznania wniosku syndyka, narusza jego prawo do zaskarżenia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji (art. 78 zdanie pierwsze Konstytucji). Skarżący dowodzi, że syndyk, „mimo statusu organu postępowania, jest swoistym depozytariuszem interesu wierzycieli upadłego”. W związku z tym, jak podkreślił, „skarga konstytucyjna została wniesiona przez syndyka występującego jako depozytariusz interesu wierzycieli, którzy to wierzyciele w toku postępowania upadłościowego tracą uprawnienia do samodzielnego dochodzenia roszczeń z tytułu bezskuteczności czynności prawnych upa-

dłego”. Dlatego, jak zaznaczył, „naruszenie konstytucyjnego prawa do dwuinstancyjnego postępowania, należy w niniejszej sprawie odnosić do sfery konstytucyjnych praw i wolności wierzycieli upadłego, a nie syndyka jako takiego”.

3. Postanowieniem z 23 marca 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 30 marca 2021 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, stwierdziwszy, że nie spełnia ona przesłanek określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393). Trybunał zwrócił uwagę, że zakres podmiotowy art. 78 Konstytucji obejmuje jedynie strony (uczestników) postępowania, a więc podmioty, których praw lub obowiązków dotyczy rozstrzygnięcie wydane w pierwszej instancji, nawet jeżeli prawo nie przewiduje udziału tych podmiotów w postępowaniu prowadzącym do wydania danego rozstrzygnięcia (wyrok TK z 14 marca 2006 r., sygn. SK 4/05, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 29). Syndyk nie jest uczestnikiem, lecz organem postępowania, dlatego nie posiada przymiotu strony. W związku z tym wskazany przez niego art. 78 Konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli dla zakwestionowanego w skardze przepisu. Zdaniem Trybunału przekazania skargi do merytorycznej oceny nie uzasadniał także argument, jakoby naruszenie art. 78 Konstytucji należało odnosić do sfery konstytucyjnych praw i wolności wierzycieli upadłego, a nie syndyka. Powyższe stwierdzenie Trybunał uznał za sprzeczne z art. 79 ust. 1 Konstytucji, który stanowi, że uprawnionym do wystąpienia ze skargą jest „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone”.

4. W zażaleniu złożonym 2 kwietnia 2021 r. (data nadania) skarżący zarzucił, że Trybunał, odmawiając przyjęcia skargi konstytucyjnej do rozpoznania, naruszył art. 79 ust. 1 Konstytucji. Według skarżącego Trybunał błędnie przyjął, że przepis ten nie legitymuje syndyka, jako organu postępowania, do wystąpienia ze skargą konstytucyjną w sprawie stwierdzenia niezgodności z Konstytucją art. 134 ust. 1a zdanie drugie prawa upadłościowego. Skarżący zwrócił uwagę, że w sprawach dotyczących sankcji bezskuteczności czynności prawnych upadłego jest on depozytariuszem interesów wierzycieli upadłego, którzy z mocy ustawy pozbawieni są możliwości samodzielnego dochodzenia roszczeń związanych z tą sankcją. Ta czynność została powierzona wyłącznie syndykowi. W tym stanie rzeczy należy przyjąć, że syndyk działający w interesie ogółu wierzycieli jest stroną postępowania.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga konstytucyjna, a w konsekwencji zażalenie na postanowienie o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania są oczywiście bezzasadne.

Nawiązując do zarzutu skarżącego o rzekomej nieprawidłowości („absurdalności”) wykładni zaprezentowanej przez Trybunał Konstytucyjny w zaskarżonym postanowieniu (uzasadnienie zażalenia, s. 5), należy skonstatować, że to argumentacja skarżącego zawiera poważne braki, w szczególności natury racjonalnej i merytorycznej. Zatroškany o interes prawny wierzycieli upadłego syndyk (profesjonalny prawnik), czemu daje nieustannie dowód w uzasadnieniu zażalenia, zdaje sobie sprawę z tego, że wierzycielom wprost przysługuje

środek zaskarżenia w postaci zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza (art. 134 ust. 1a zdanie drugie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1228, ze zm.). Dogłębnie i nie pozostawiając w tej kwestii żadnych wątpliwości wyłożyły tę kwestię w przedmiotowej sprawie sądy obydwu instancji. Konstytucyjne prawo do zaskarżenia (art. 78 Konstytucji) zostało zatem w sferze ustawodawstwa zwykłego w oczywisty sposób zrealizowane. Zważywszy na to, żądanie uznania przedmiotu kontroli za niezgodny z art. 78 Konstytucji, jeżeli rozumiany jest w ten sposób że nie przyznaje środka zaskarżenia syndykowi – „swoistemu depozytariuszowi interesów wierzycieli upadłego”, trzeba ocenić jako co najmniej nieporozumienie. Przyjmując do merytorycznego rozpoznania niniejszą skargę Trybunał Konstytucyjny musiałby bowiem uznać, że konstytucyjne prawo do zaskarżenia obejmuje, obok bezpośrednio przysługującego jednostce prawa do zaskarżenia, zrealizowanego już w ustawie, także prawo do zaskarżenia przez „swoistego depozytariusza interesów wierzycieli upadłego”.

Trybunał Konstytucyjny stwierdzając oczywistą bezzasadność skargi konstytucyjnej, nie odnosi się już do zarzutów formułowanych w zażaleniu jako zarzutów bezprzedmiotowych.

Z tych względów należało postanowić jak w sentencji (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK w związku z art. 61 ust. 8 u.o.t.p.TK).